

HOOFDSTUK II.

De indeeling van het rollend materieel.

§ 4. **Indeeling.**

Het spoorwegmaterieel bestaat uit voertuigen, die tot voor eenige jaren aaneengekoppeld werden tot treinen en voortgetrokken door een trekvoertuig. Dit trekvoertuig draagt den naam van krachtvoertuig.

Speciaal voor het vervoer van reizigers is het beeld van de treinen de laatste jaren veranderd. Treinen bestaande uit voertuigen, bewogen door een afzonderlijk krachtvoertuig, worden hoe langer hoe meer vervangen door treinstellen, welke zelf de machines, noodig voor de voortbeweging, dragen; we bedoelen de dieselectrische- en electrische motortreinstellen.

We geven de volgende indeeling van het rollend materieel:

- I. Krachtvoertuigen.
- II. Reizigersmaterieel.
- III. Goederenmaterieel.

I. **De krachtvoertuigen.**

Deze worden onderscheiden in:

1. Locomotieven.
 - a. Stoomlocomotieven.
 - b. Dieselectrische locomotieven.
2. Locomotoren.
3. Motorvoertuigen.

Opgemerkt wordt, dat de N.S. beschikken over 2 dieselectrische locomotieven, welke voor speciale doeleinden gebruikt worden.

II. **Het reizigersmaterieel.**

Hiertoe behooren:

1. rijtuigen 1e, 2e en 3e klasse, telegrafische benaming resp. A, B, C en combinaties hiervan;
2. bagagewagens D;
3. postrijtuigen P;
4. snelgoedwagens E;
5. „ „ tevens hulpbagagewagens ED;
6. hulpsnelgoedwagens EH.

Rijtuigen met bagageruimten en andere combinaties worden aangeduid met de letters van de voorkomende afdeelingen, bijv. een CD is een rijtuig 3e klasse met bagageruimte.

Hieraan kunnen we nog toevoegen de restauratiewagens en slaapwagens, welke het eigendom zijn van speciale Maatschappijen:

Compagnie Internationale Des Wagon-Lits Et Des Grands Express
Européens (Wagons-Lits).

Mitteleuropäische Schlafwagen- und Speisewagen A.G. (Mitropa).

Behalve naar de klassen wordt dit materieel nog ingedeeld naar andere eigenschappen. Het nummer geeft een aanduiding hiervoor, zooals uit het onderstaande blijkt:

1°. *Het stoomtreinmaterieel:*

a. Trammaterieel	No. 201—500.
b. Lokaalpoormaterieel	No. 1—2000.
c. Hoofdspoormaterieel	No. 2001—8000.
2-assig materieel	No. 2001—3000.
3-assig materieel	No. 3001—4000. ¹⁾
3- en 4-assig materieel	No. 4001—5000. ²⁾
4-assig materieel zonder closet	No. 5001—6000. ³⁾
4-assig materieel met closet	No. 6001—7000. ³⁾
4-assig materieel voor D-treinen	No. 7001—8000.

2°. *Het Oliemotormaterieel:*

Driewagentreinstellen	No. 11—50.
Vijfwagentreinstellen	No. 51—68.
2-assig locaalpoormaterieel	No. 901—1000.
4-assig " " "	No. 1901—2900.
4-assig hoofd " "	No. 2901—3000.

3°. *Het Electricch Materieel:*

Tweewagentreinstellen	No. 201—400.
Drie " " "	No. 401—600.
Vier " " "	No. 601—800.
Vijf " " "	No. 801—1000.
Aanhangrijtuigen	No. 8001—9000.
Motorrijtuigen	No. 9001—10.000.

III. *Het goederenmaterieel.*

Er zijn zeer veel soorten van goederenwagens welke zijn ingericht voor het doel waarvoor ze gebruikt worden. Voor de indeeling zie blz. 92.

¹⁾ mogen in treinen waarin hoofdzakelijk voertuigen op draaistellen loopen, slechts in beperkte mate worden gebruikt;

²⁾ max. snelheid 90 km/h;

³⁾ de rijtuigen zijn coupé-rijtuigen.

Behalve de indeeling naar bouw en gebruik kunnen we het goederenmaterieel nog splitsen in 2 belangrijke groepen:

1. Goederenmaterieel, eigendom der spoorwegonderneming.
2. Particulier materieel.

De verhouding der aantallen wagens van beide groepen is voor de N.S. ongeveer:

- 95 % eigen materieel
- 5 % particulier materieel.

Deze verhouding komt op het vaste land van Europa veel voor. Gemiddeld is 6 % van het aanwezige goederenmaterieel particulier materieel. Engeland maakt op dit punt een uitzondering met een wagenpark, waarvan slechts 50 % eigendom der Spoorwegen is en de andere 50 % particulier bezit.

Het particuliere materieel der N.S. blijft het eigendom der onderneming, welke dit materieel gebruikt, draagt echter een N.S.-nummer, waarachter een P, is opgenomen in het N.S.-wagenpark (zie hieronder) en staat geheel onder technisch toezicht van de N.S. die ook, op kosten van den eigenaar, de reparaties verrichten welke noodig zijn in verband met veilig verkeer dezer wagens. Onder particulier materieel wordt ook verstaan, materieel eigendom der N.S., dat verhuurd is, en, zolang het contract loopt, uitsluitend gebruikt wordt ten dienste van den huurder.

§ 5. Wagenparken.

De geheele verzameling van rollend materieel noemt men wel het materieelpark.

Meer gebruikelijk zijn de benamingen locomotiefpark en wagenpark.

De naam „wagenpark” heeft men echter ook gegeven aan de registers van de aanwezige voertuigen.

In deze registers zijn van alle voertuigen de gegevens vermeld welke men in het bedrijf dagelijks noodig heeft, als hoofdafmetingen, aantal zitplaatsen, draagvermogen, inhoud, gegevens betreffende verlichting, verwarming, enz.

De volgende wagenparken zijn thans in gebruik:

Wagenpark A: Reizigersmaterieel.

„ B: Goederenmaterieel (eigendom der N.S.).

„ C: Particulier materieel.

„ D: Dienstmaterieel.

De laatste groep omvat het materieel, dat alleen voor eigen bedrijf, voor den internen dienst gebruikt wordt.

De motorwagens en -treinstellen zijn in wagenpark A opgenomen, daar ze uitsluitend uit reizigersmaterieel bestaan.